HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZDAVANJU POKRIVENIH OBVEZNICA I JAVNOM NADZORU POKRIVENIH OBVEZNICA

Proglašavam Zakon o izdavanju pokrivenih obveznica i javnom nadzoru pokrivenih obveznica, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 29. travnja 2022.

Klasa: 011-02/22-02/35
Urbroj: 71-10-01/1-22-2
Zagreb, 3. svibnja 2022.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON

O IZDAVANJU POKRIVENIH OBVEZNICA I JAVNOM NADZORU POKRIVENIH OBVEZNICA

GLAVA I.
PREDMET ZAKONA, PODRUČJE PRIMJENE I POJMOVI

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se uvjeti za izdavanje pokrivenih obveznica kreditnih institucija koji se odnose na:

1. zahtjeve u pogledu izdavanja pokrivenih obveznica
2. strukturna obilježja pokrivenih obveznica
3. javni nadzor pokrivenih obveznica
4. zahtjeve u pogledu objavljivanja u vezi s pokrivenim obveznicama i
5. prekršajne odredbe i povrede propisa.

Prijenos propisa Europske unije

Članak 2.

Ovim Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se Direktiva (EU) 2019/2162 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o izdavanju pokrivenih obveznica i javnom nadzoru pokrivenih obveznica i izmjeni direktiva 2009/65/EZ i 2014/59/EU (SL L 328, 18. 12. 2019.).

Područje primjene

Članak 3.

Ovaj se Zakon primjenjuje na pokrivene obveznice koje izdaje kreditna institucija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.

Pojmovi

Članak 4.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. *Agencija* je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga

2. *automatsko ubrzanje* je situacija u kojoj pokrivena obveznica automatski postaje trenutačno dospjela i naplativa u slučaju insolventnosti, prisilne likvidacije ili sanacije izdavatelja i u vezi s kojom ulagatelji u pokrivene obveznice imaju izvršivu tražbinu na otplatu prije izvornog dana dospijeća

3. *Direktiva (EU) 2019/2162* je Direktiva (EU) 2019/2162 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o izdavanju pokrivenih obveznica i javnom nadzoru pokrivenih obveznica i izmjeni direktiva 2009/65/EZ i 2014/59/EU (SL L 328, 18. 12. 2019.)

4. *EBA* (engl. *European Banking Authority)* je Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo

5. *europsko nadzorno tijelo* je Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala osnovano Uredbom (EU) br. 1095/2010

6. *grupa* je grupa kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 138. Uredbe (EU) br. 575/2013

7. *hipotekarna vrijednost* je hipotekarna vrijednost kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 74. Uredbe (EU) br. 575/2013

8. *imovina za pokriće* je svaka pojedinačna imovina uključena u skup za pokriće

9. *izdavatelj* je kreditna institucija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je izdala pokrivene obveznice u skladu s odredbama ovoga Zakona

10. *izdvajanje* je mjera koju provodi kreditna institucija koja izdaje pokrivene obveznice radi utvrđivanja imovine za pokriće i njezina pravnog stavljanja izvan dosega vjerovnika koji nisu ulagatelji u pokrivene obveznice i druge ugovorne strane ugovora o izvedenicama iz članka 10. ovoga Zakona

11. *izdvajanje poslovnih procesa* je ugovorno povjeravanje određenih poslovnih procesa sporazumom sklopljenim između izdavatelja i pružatelja usluge na temelju kojeg taj pružatelj usluge obavlja određene postupke, usluge ili aktivnosti koje se odnose na izdanje pokrivenih obveznica, a koje bi inače obavljao sam izdavatelj

12. *javni nadzor pokrivenih obveznica* je nadzor programa pokrivenih obveznica u smislu nadzora kontinuirane usklađenosti ispunjavanja regulatornih zahtjeva propisanih odredbama ovoga Zakona i odgovarajućih podzakonskih propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, a koji se odnose na program ili su u vezi s programom pokrivenih obveznica

13. *kolaterali* su fizička imovina i imovina u obliku izloženosti kojom se osigurava naplata imovine za pokriće

14. *konačni dan dospijeća* je dan do kojeg se može produljiti dospijeće produljivog programa pokrivenih obveznica u skladu s odredbama ovoga Zakona

15. *krediti osigurani stambenim nekretninama* su imovina definirana u članku 129. stavku 1. podstavku (d) Uredbe (EU) br. 575/2013

16. *kreditna institucija* je kreditna institucija kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 1. Uredbe (EU) br. 575/2013

17. *LCR delegirani akt* je Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/61 od 10. listopada 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zahtjeva za likvidnosnu pokrivenost kreditnih institucija

18. *nadzornik skupa za pokriće* je osoba koju je imenovao izdavatelj pokrivenih obveznica u skladu s ovim Zakonom, radi nadziranja skupa za pokriće i izvršavanja prava i ispunjavanja obveza koja su mu dodijeljena ovim Zakonom

19. *neto likvidnosni odljevi* jesu svi odljevi po isplatama koje dospijevaju na određeni dan, uključujući isplate glavnice i kamata te isplate na temelju ugovora o izvedenicama u okviru programa pokrivenih obveznica, umanjeni za sve priljeve po uplatama koje dospijevaju na isti dan za tražbine povezane s imovinom za pokriće

20. *pokrivena obveznica* je dužnički vrijednosni papir koji izdaje kreditna institucija u skladu s odredbama ovoga Zakona i koja je osigurana imovinom za pokriće na koju ulagatelji u pokrivene obveznice imaju pravo prvenstva u namirenju tražbine iz vrijednosti imovine za pokriće

21. *posebni upravitelj* je fizička ili pravna osoba imenovana radi upravljanja programom pokrivenih obveznica u slučaju prisilne likvidacije kreditne institucije koja izdaje pokrivene obveznice u okviru tog programa ili, u iznimnim okolnostima, kada relevantno nadležno tijelo utvrdi da je pravilno funkcioniranje te kreditne institucije ozbiljno ugroženo

22. *prethodno mišljenje* je mišljenje koje je kreditna institucija dužna zatražiti i dobiti od Hrvatske narodne banke o poslovnom planu kojim se uređuje i određuje izdavanje pokrivenih obveznica, u skladu s odredbama ovoga Zakona, a prije dobivanja odobrenja za program pokrivenih obveznica koji izdaje Agencija

23. *primarna imovina* je dominantna imovina za pokriće koja određuje prirodu skupa za pokriće

24. *program pokrivenih obveznica* jesu strukturna obilježja izdanja pokrivenih obveznica koja se utvrđuju odredbama ovoga Zakona, podzakonskih propisa i ugovornim uvjetima pokrivenih obveznica, u skladu s odobrenjem danim kreditnoj instituciji koja izdaje pokrivene obveznice, s time da jedan program pokrivenih obveznica može uključivati različita izdanja i različite skupove za pokriće

25. *sanacija* je sanacija kako je definirana zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija i investicijskih društava

26. *skup za pokriće* je jasno definirani skup imovine kojom se osigurava podmirenje obveza plaćanja povezanih s pokrivenim obveznicama i koja je izdvojena od druge imovine kreditne institucije koja izdaje pokrivene obveznice

27. *struktura za produljenje roka dospijeća* je mehanizam kojim se omogućuje produljenje planiranog roka dospijeća pokrivenih obveznica za unaprijed određeno razdoblje i u slučaju nastupa određenog događaja pokretača

28. *tržišna vrijednost* je tržišna vrijednost kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 76. Uredbe (EU) br. 575/2013

29. *ugovorni uvjeti pokrivenih obveznica* jesu uvjeti koje je pripremio izdavatelj pokrivenih obveznica, koji su uključeni u prospekt pokrivenih obveznica, ako se on izrađuje, ili u drugu ugovornu dokumentaciju koja prati izdanje pokrivenih obveznica te koje ulagatelj u pokrivene obveznice prihvaća kupnjom pokrivenih obveznica

30. *ulagatelj* je subjekt kojem pripada tražbina iz pokrivene obveznice sukladno propisima kojima se uređuje tržište kapitala

31. *Uredba (EU) br. 575/2013* je Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Tekst značajan za EGP) (SL L 176, 27. 6. 2013.)

32. *Uredba (EU) br. 1095/2010* je Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15. 12. 2010.)

33. *Uredba (EU) 2019/2160* je Uredba (EU) 2019/2160 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu izloženosti u obliku pokrivenih obveznica (Tekst značajan za EGP) (SL L 328, 18. 12. 2019.)

34. *veća razina kolateralizacije* je cjelokupnost zakonom propisane, ugovorom utvrđene ili dobrovoljne razine kolaterala koja premašuje zahtjev u pogledu pokrića utvrđen u članku 15. ovoga Zakona

35. *zahtjevi u pogledu usklađenog financiranja* jesu pravila kojima se zahtijeva da novčani tokovi između obveza i imovine koji dospijevaju budu usklađeni tako da se u ugovornim uvjetima osigura da uplate dužnika i drugih ugovornih strana ugovora o izvedenicama dospijevaju prije izvršenja isplata ulagateljima u pokrivene obveznice i drugim ugovornim stranama ugovora o izvedenicama, da primljeni iznosi budu barem jednaki vrijednosti isplata ulagateljima u pokrivene obveznice i drugim ugovornim stranama ugovora o izvedenicama te da iznosi primljeni od dužnika i drugih ugovornih strana ugovora o izvedenicama budu uključeni u skup za pokriće u skladu s člankom 16. ovoga Zakona dok ne dospiju isplate ulagateljima u pokrivene obveznice i drugim ugovornim stranama ugovora o izvedenicama

36. *zamjenska imovina* je imovina za pokriće koja pridonosi ispunjenju zahtjeva u pogledu pokrića te nije primarna imovina.

GLAVA II.
STRUKTURNA OBILJEŽJA POKRIVENIH OBVEZNICA

POGLAVLJE I.
DVOSTRUKA ZAŠTITA I ISKLJUČENOST IZ LIKVIDACIJSKE MASE

Dvostruka zaštita

Članak 5.

(1) Ulagatelj u pokrivene obveznice ima tražbinu prema izdavatelju u iznosu glavnice izdane pokrivene obveznice te pripadajućih kamata, a druga ugovorna strana iz ugovora o izvedenicama koji ispunjavaju uvjete iz članka 10. ovoga Zakona ima tražbinu prema izdavatelju pokrivenih obveznica u skladu s ugovorom o izvedenicama.

(2) U slučaju prisilne likvidacije ili sanacije izdavatelja, ulagatelji u pokrivene obveznice i druge ugovorne strane iz ugovora o izvedenicama koji ispunjavaju uvjete iz članka 10. ovoga Zakona imaju prema glavnici te svim dospjelim odnosno obračunanim i budućim kamatama iz imovine za pokriće tražbinu s prednošću u redoslijedu naplate.

(3) U slučaju prisilne likvidacije izdavatelja, ako se utvrdi da je skup za pokriće nedovoljan za potpuno namirenje tražbine s prednošću u redoslijedu naplate iz stavka 2. ovoga članka, ulagatelji u pokrivene obveznice i druge ugovorne strane iz ugovora o izvedenicama koji ispunjavaju uvjete iz članka 10. ovoga Zakona imaju tražbinu prema likvidacijskoj masi izdavatelja istog isplatnog reda kao i tražbine običnih neosiguranih vjerovnika izdavatelja u skladu sa zakonom kojim se uređuje prisilna likvidacija kreditnih institucija.

Isključenost skupa za pokriće iz likvidacijske mase i isključenost automatskog ubrzanja dospijeća u slučaju insolventnosti, prisilne likvidacije ili sanacije izdavatelja

Članak 6.

(1) U slučaju insolventnosti, prisilne likvidacije ili sanacije izdavatelja, obveze plaćanja povezane s pokrivenim obveznicama ne podliježu automatskom ubrzanju niti podliježu automatskom ubrzanju izjavom volje ulagatelja u pokrivene obveznice samo zbog činjenice da je izdavatelj insolventan odnosno da je nad izdavateljem otvoren postupak prisilne likvidacije ili sanacije.

(2) U slučaju insolventnosti, prisilne likvidacije nad izdavateljem, tražbine ulagatelja iz pokrivenih obveznica i drugih ugovornih strana ugovora o izvedenicama dospijevaju u skladu s ugovorenim rokovima i isplaćuju se iz skupa za pokriće u skladu s ovim Zakonom, a skup za pokriće ne ulazi u likvidacijsku masu izdavatelja, osim u slučajevima predviđenim ovim Zakonom.

(3) U slučaju prisilne likvidacije nad izdavateljem, ako su ispunjeni uvjeti za diobu vjerovnicima onog isplatnog reda u koji su razvrstane tražbine ulagatelja u pokrivene obveznice i drugih ugovornih strana iz ugovora o izvedenicama koji ispunjavaju uvjete iz članka 10. ovoga Zakona, ukupan iznos preostale dospjele i nedospjele glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica te iznosi koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o izvedenicama predstavlja tražbinu iz pokrivenih obveznica.

(4) Prilikom diobe iz stavka 3. ovoga članka od sredstava koja se dijele oduzima se iznos koji predstavlja tražbinu iz pokrivenih obveznica te likvidator ta sredstva rezervira za tražbine ulagatelja u pokrivene obveznice i drugih ugovornih strana iz ugovora o izvedenicama, ali im ih neće isplaćivati sve dok im se tražbine namiruju iz skupa za pokriće u skladu s ovim Zakonom.

(5) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka, ako je iznos sredstava koja se dijele nedovoljan za namirenje tražbina u isplatnom redu u kojem se nalaze tražbine iz pokrivenih obveznica, likvidator traži od posebnog upravitelja podatak o postotku koji tražbina iz pokrivenih obveznica predstavlja u ukupnim tražbinama u tom isplatnom redu. Likvidator potom rezervira sredstva u toj visini od ukupnih sredstava koja se dijele.

(6) Nakon konačnog dospijeća pokrivenih obveznica posebni upravitelj utvrđuje jesu li glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica te iznosa koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o izvedenicama u potpunosti namireni.

(7) Ako posebni upravitelj utvrdi da su glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica te iznosa koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o izvedenicama u cijelosti namireni, a preostalo je imovine iz skupa za pokriće, ta imovina postaje likvidacijska masa, a ako je zaključen postupak prisilne likvidacije izdavatelja, primjenjuju se odredbe o naknadnoj diobi zakona kojim se uređuje stečajni postupak.

(8) Ako posebni upravitelj utvrdi da je dio glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica te iznosa koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o izvedenicama ostao nenamiren nakon što je iscrpljen skup za pokriće, posebni upravitelj traži od likvidatora da namiri te tražbine iz rezerviranih sredstava.

(9) Ako nakon potpunog namirenja glavnice i kamata iz pokrivenih obveznica te iznosa koji se duguju drugim ugovornim stranama iz ugovora o izvedenicama preostane rezerviranih sredstava, likvidator ih dijeli nenamirenim vjerovnicima u redoslijedu i u skladu sa zakonom kojim se uređuje prisilna likvidacija kreditnih institucija.

(10) Odredbe stavaka 3. do 9. ovoga članka ne primjenjuju se ako je druga kreditna institucija preuzela pokrivene obveznice izdavatelja u postupku prisilne likvidacije u skladu s odredbama ovoga Zakona.

POGLAVLJE II.
SKUP ZA POKRIĆE I POKRIĆE

Imovina prihvatljiva kao pokriće za pokrivene obveznice

Članak 7.

(1) Izdavatelj je dužan osigurati da su pokrivene obveznice u svakom trenutku osigurane imovinom koja je prihvatljiva u skladu s člankom 129. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, pri čemu je izdavatelj dužan ispunjavati zahtjeve iz članka 129. stavaka 1.a do 3. Uredbe (EU) br. 575/2013.

(2) Imovina iz stavka 1. ovoga članka može se uključiti u skup za pokriće i kao zamjenska imovina, ako su ispunjeni zahtjevi i ograničenja kreditne kvalitete i veličine izloženosti iz članka 129. stavka 3.b Uredbe (EU) br. 575/2013.

(3) Izdavatelj je dužan osigurati da imovina u skupu za pokriće udovoljava zahtjevima u pogledu usklađenog financiranja.

(4) Izdavatelj je dužan imati uspostavljene postupke kako bi mogao pratiti jesu li fizički kolaterali kojima se osigurava imovina za pokriće iz stavka 1. ovoga članka odgovarajuće osigurani od gubitka ili štete i je li tražbina po takvom osiguravateljskom pokriću izdvojena sukladno članku 11. ovoga Zakona.

(5) Izdavatelj je dužan evidentirati imovinu za pokriće iz stavka 1. ovoga članka u registru skupa za pokriće i dokumentirati je sukladno odredbama ovoga Zakona te je dužan dokumentirati usklađenosti svojih politika kreditiranja s odredbama ovoga članka.

(6) Izdavatelj je dužan prilikom vrednovanja fizičkih kolaterala sukladno članku 129. stavku 3. Uredbe 575/2013 držati se sljedećih pravila:

a) da za svaki fizički kolateral u trenutku uključivanja imovine za pokriće u skup za pokriće postoji aktualno vrednovanje prema tržišnoj vrijednosti ili hipotekarnoj vrijednosti ili ispod nje

b) da vrednovanje provodi vrednovatelj koji ima potrebne kvalifikacije, sposobnosti i iskustvo

c) da je vrednovatelj neovisan o postupku odlučivanja o kreditu, da ne uzima u obzir špekulativne elemente pri procjeni vrijednosti fizičkog kolaterala i da evidentira vrijednost fizičkog kolaterala na transparentan i jasan način.

(7) Ako nije suprotno ovom Zakonu, vrednovanje fizičkih kolaterala u obliku nekretnina obavlja se u skladu s propisima kojima se uređuje procjena vrijednosti nekretnina.

Zajedničko financiranje

Članak 8.

(1) Izdavatelj pokrivenih obveznica može u skup za pokriće uključiti i imovinu kupljenu od druge kreditne institucije ako je ta imovina prihvatljiva u skladu s člankom 7. ovoga Zakona i izdvojena u skladu s člankom 11. ovoga Zakona.

(2) Izdavatelj pokrivenih obveznica može u skup za pokriće uključiti i imovinu kupljenu od pravne osobe koja nije kreditna institucija ako je ta imovina prihvatljiva u skladu s člankom 7. ovoga Zakona i izdvojena u skladu s člankom 11. ovoga Zakona.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka kreditna institucija koja izdaje pokrivene obveznice dužna je ocijeniti standarde za odobravanje kredita pravne osobe koja je inicirala imovinu za pokriće ili sama provesti temeljitu procjenu kreditne sposobnosti dužnika.

Sastav skupa za pokriće

Članak 9.

(1) Skup za pokriće može se sastojati samo od:

1. imovine za pokriće iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona koja ima strukturna obilježja, rok trajanja i profil rizičnosti primjeren za osiguranje pokrivenih obveznica, pri čemu je dopušteno u istom skupu za pokriće uključiti različite imovine iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona

2. likvidne imovine koja čini zaštitni sloj likvidnosti i

3. ugovora o izvedenicama koji ispunjavaju uvjete iz članka 10. ovoga Zakona.

(2) Novac i novčani priljevi imovine iz stavka 1. ovoga članka koja je uključena u skup za pokriće sastavni su dio skupa za pokriće te se sve odredbe ovoga Zakona o izdvajanju i zaštiti skupa za pokriće odnose i na takve zaprimljene novčane iznose.

(3) Upravno vijeće Agencije, uz prethodno mišljenje Hrvatske narodne banke, donosi pravilnik kojim će pobliže odrediti oznake koje pokrivene obveznice mogu ili moraju koristiti ovisno o pretežitom sastavu primarne imovine u skupu za pokriće iz stavka 1. ovoga članka, koja je primjerena za osiguranje pokrivenih obveznica.

Ugovor o izvedenicama u skupu za pokriće

Članak 10.

(1) Izdavatelj može uključiti ugovor o izvedenicama u skup za pokriće samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. da su ugovori o izvedenicama uključeni u skup za pokriće isključivo u svrhu zaštite od rizika, njihov obujam prilagođava se u slučaju smanjenja rizika od kojeg se pruža zaštita te ih se uklanja ako rizik od kojeg se pruža zaštita prestane postojati